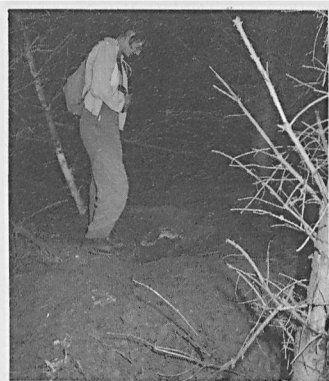

DE OVERHEID

Dassenbeschermingsplan Limburg

In mei 1990 werd in Swalmen het Dassenbeschermingsplan Limburg gepresenteerd. Doel van het dassenbeschermingsplan is het geven van een overzicht van de verspreiding en de knelpunten, het aangeven van beleidskaders en het doen van voorstellen voor een systematische inventarisatie en praktische soortbescherming. Dit wordt in het plan op een zeer gedetailleerde wijze uitgewerkt.

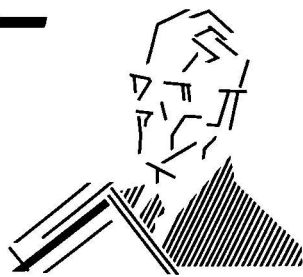
Bij recente inventarisaties is gebleken dat er in Limburg drie gescheiden dassenpopulaties voorkomen: Noordlimburg (omgeving Mook, Venlo en Venray), Middenlimburg (omgeving Roermond en Weert) en Zuidlimburg (omgeving Heerlen, Centraal Plateau en Mergelland). In het plan wordt aangegeven dat tussen de drie populaties nauwelijks contact bestaat. Met alle drie de populaties gaat het vrij slecht, in het bijzonder met die van Midden-Limburg. Desondanks vormen de Limburgse dassen de hoofdmoot van de

De bescherming van dassenburchten is erg belangrijk. Foto Pieter Elbers.

Nederlandse populatie.

Het plan geeft per populatie een overzicht van de huidige verspreiding, bedreigingen en de mogelijkheden tot bescherming. De maatregelen die worden aanbevolen bestaan uit: inventarisatie, planologische veiligstelling, beperking van de ontsluiting voor auto's, aanleg van passages, onderhoud en beheer, toezicht en aankoop van terreinen en gelden voor bestaande dassen-

burchten, voor foerageergebieden en voor migratieroutes. Tenslotte gaat het plan ook in op de wenselijkheid van herintroductie, revalidatie van verkeersslachtoffers en voorlichting. De aanpak in het beschermingsplan getuigt van een grote diepgang.

Wat in het beschermingsplan ontbreekt is een financiële en logistieke onderbouwing waarin wordt aangegeven welke instantie wat doet en hoe dit wordt gefinancierd. Aan dit gebrek gingen reeds eerdere plannen voor de dassenbescherming mank, zoals de landelijke dassennotitie (1985). Wanneer men aan het beschermingsplan geen handen en voeten geeft, kunnen ook deze doelstellingen niet worden gerealiseerd en zal de achteruitgang van de das in Nederland zich verder voortzetten. Het antwoord is aan de bestuurders van rijk en provincie. Willen ze er iets goeds van maken of niet?

Piet van der Reest

Hoogeveen, Y.R., 1989. Dassenbeschermingsplan Limburg. Directie NMF/Consulentschap NMF Roermond.

Moeilijke bevalling

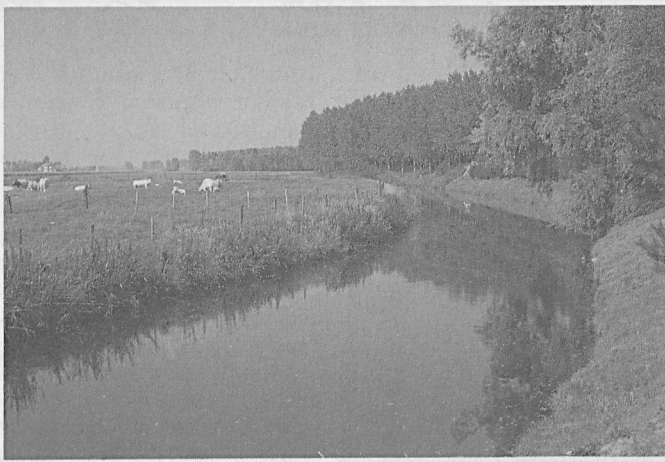
Bijna tien jaar heeft het geduurd vooraleer België de conventie van Bern (het verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten in hun natuurlijk leefmilieu in Europa) heeft geratificeerd. Nochtans werd het verdrag reeds op 19 september 1979 mede door België ondertekend. In de daarop volgende jaren werd de conventie door verscheidene landen bekrachtigd, waaronder Nederland, en in nationale wetgeving omgezet (niet in Nederland).

Tallose juridische en administratieve bezwaren zouden de oorzaak zijn voor het tien jaar durende oponthoud, hetgeen in België niet ongewoon is. Het wachten heeft geloond, hoewel we nieuwsgierig blijven naar de wijze waarop de doelstellingen die in de conventie worden verwoord in praktijk zullen worden gebracht.

De conventie laat toe om naast de daadwerkelijke bescherming van dieren en planten, ook hun habitats en

soortspecifieke biotoopelementen een beschermingsstatuut te geven. Sommige soorten genoten weliswaar een bepaalde bescherming, maar omdat het wel was toegelaten hun woon- en leefgebied te vernietigen, had de maatregel weinig effect. De conventie van Bern verschaft het instrumentarium om het beschermingsstatuut van de meeste bedreigde soorten in België uit te breiden. We moeten hiervoor wel wachten op de omkaderende nationale en gewestelijke wetgeving. En dat zal nog wel even duren.

Dirk Criel

De Zeeuws-Vlaamse kreekrestanten lijken een goed otterbiotoop, maar de waterkwaliteit is erg slecht. Foto Piet van der Reest.

Beschermingsplan otter in Zeeuws-Vlaanderen

In Zeeuws-Vlaanderen, evenals in het aangrenzende België, dateren de laatste waarnemingen van de otter uit de zestiger jaren. Als oorzaken voor het verdwijnen worden genoemd de bejaging en de achteruitgang van de milieukwaliteit. In het beschermingsplan, opgesteld door medewerkers van het Otterstation Nederland, wordt een poging gedaan om de knelpunten in Zeeuws-Vlaanderen weer te geven, met als doel een mogelijk herstel van de otterstand. Het gaat in het bijzonder om de vele krekten die Zeeuws-Vlaanderen rijk is en die een twaalfstal potentiële leefgebieden vormen (bijvoorbeeld de Braakman en het Groot Eiland). Ook geeft het rapport een beschrijving van de migratieroutes waarlangs de otter zich van leefgebied tot leefgebied zou kunnen verplaatsen, evenals de migratieroutes richting België en Noord-Nederland.

Het beschermingsplan is een zeer gedetailleerd rapport (2 delen), waarin tot op het niveau van individuele duikers, sloten en rietkragen wordt aangegeven wat de actuele gesteldheid is en welke mogelijkheden er zijn voor ontwikkeling. Het geheel geeft blijk van een grote diepgang, die slechts door uitvoerige inventarisaties kan zijn

verkregen.

De beschrijving van de leefgebieden ademt een zeer positieve sfeer uit. Veel krekten blijken eigenschappen te bezitten als: 'bijzonder geschikt' en 'goede ontwikkelingsmogelijkheden'. Hieruit valt op te maken dat de auteurs aan een herintroductie van de otter een grote kans van slagen toekennen. De analyse concentreert zich in hoofdzaak op de ruimtelijke samenhang van open wateren. Er wordt weinig aandacht geschonken aan de chemische milieukwaliteit van het oppervlaktewater, de helderheid van het water en aan het voedselaspect. In dit opzicht vertoont het rapport een belangrijk manco. In werkelijkheid zijn de krekten immers matig tot sterk verontreinigd en bestaat er weinig perspectief op een spoedige verbetering.

Ook in de aanbevelingen wordt op dit kwaliteitsaspect nauwelijks ingegaan. Het herstelplan bestaat in hoofdzaak uit een groot aantal natuurtechnische ingrepen, zoals het aanbrengen van richels langs steile taluds, het aanleggen van wild-duikers, rietpaden, rasters en struikbegroeiing. Voor een gebied waarin geen otters voorkomen en aan waarbij bovendien het perspectief van herintroductie sterk mag worden getwijfeld

zijn dergelijke aanbevelingen dan ook op zijn zachtst gezegd 'misplaatst'. Pas wanneer de waterkwaliteit wordt verbeterd, komen de andere maatregelen in zicht.

Piet van der Reest

Winter, L. & A.W.J.J. de Jongh, 1989. Ontwikkeling van een ecologische infrastructuur ten behoeve van de otter in Zeeuws-Vlaanderen. Rapport Stichting Otterstation Nederland in opdracht van de Provinciale Waterstaat Zeeland.